

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v exekučnej veci oprávneného :
Všeobecná zdravotná poisťovňa, so sídlom v Bratislave, Mamateyova č. 17, proti povinnému : **D. P.**, bývajúcí vo V., **o vymoženie pohľadávky**, o návrhu S. na zmenu účastníkov (oprávneného), exekúcie vykonávanej pod sp. zn. EX X. súdnym exekútorom JUDr. L. M. – Exekútorský úrad L., vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. Er 128/2002, o dovolaní S. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo 7. septembra 2011 sp. zn. 21 CoE 6/2011

t a k t o :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Žiline zo 7. septembra 2011 sp. zn. 21 CoE 6/2011 a uznesenie Okresného súdu Liptovský Mikuláš z 24. januára 2011 č.k. Er 128/2002-23 a vec vracia Okresnému súdu Liptovský Mikuláš na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš poverením zo dňa 20. februára 2002 č. X.* poveril súdneho exekútora JUDr. L. M. so sídlom L. na vymoženie pohľadávky vo výške 12 156 Sk a trov exekúcie v prospech oprávneného Všeobecná zdravotná poisťovňa Bratislava, Mamateyova č. 17, Bratislava, proti povinnému D. P., bývajúcemu vo V., na základe vykonateľného rozhodnutia Všeobecnej zdravotnej poisťovne, pobočka Liptovský Mikuláš – platobný výmer Všeobecnej zdravotnej poisťovne č. X. zo dňa 21.6.1996, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13.7.1996 a vykonateľnosť dňa 23.7.1996.

S. podaním zo dňa 11. novembra 2010 navrhla v zmysle ustanovenia § 92 O.s.p. pripustiť zmenu účastníka exekučného konania vedeného súdnym exekútorom JUDr. L. M., so sídlom Exekútorského úradu v L. pod č. EX X. na strane oprávneného a v konaní ďalej pokračovať so spoločnosťou S., Návrh odôvodnila zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa

30.12.2005 uzatvorenej medzi spoločnosťou V. ako postupcom na strane jednej a spoločnosťou S., ako postupníkom na strane druhej.

Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením z 24. januára 2011 č.k. Er 128/2002-23 zmenu účastníkov na strane oprávneného nepripustil. V časti o vymoženie 177,26 € (5 340 Sk) vyslovil, že exekúcia je neprípustná. Exekúciu zastavil v časti o vymoženie pohľadávky vo výške 177,26 € (5 340 Sk). V odôvodnení uviedol, že v predmetnej veci došlo po začatí exekúcie k postúpeniu časti predmetu exekúcie. Súd mal z oznámenia Všeobecnej zdravotnej poisťovne zo dňa 20.12.2010 preukázané, že ako oprávnený trvá na vymáhaní zostávajúcej časti pohľadávky vo výške 226,25 € (6 816 Sk), v ktorej zostáva aj naďalej veriteľom. Nakoľko v exekučnom konaní nie je možné pristúpenie ďalšieho oprávneného na základe toho istého exekučného titulu, v exekúcii sa môže pokračovať iba s pôvodným oprávneným. Všeobecná zdravotná poisťovňa prestáva byť počas exekučného konania veriteľom povinného v rozsahu postúpenej pohľadávky a pre tento dôvod nemožno exekúciu vykonať v celom rozsahu v zmysle poverenia X.* zo dňa 20.2.2002. Preto v časti o vymoženie sumy 177,26 € (5 340 Sk) vyhlásil exekúciu za neprípustnú a podľa § 57 ods. 1 písm.h/ a ods. 3 Exekučného poriadku súčasne exekúciu v tejto časti zastavil. Súdny exekútor bude pokračovať vo vykonaní exekúcie pre vymoženie zostávajúcej nepostúpenej časti pohľadávky vo výške 6 816 Sk, čo je pri prepočítaní konverzným kurzom 226,25 €. Postúpením pohľadávky prechádzajú na postupníka všetky práva s ňou spojené a teda aj dispozičné právo na podanie návrhu na začatie exekúcie. Preto pokiaľ bude chcieť postupník od povinného vymáhať postúpenú pohľadávku vo výške 177,26 € (5 340 Sk), môže tak urobiť samostatným návrhom a postupom podľa § 36 a nasl. Exekučného poriadku.

Krajský súd v Žiline na odvolanie S. uznesením zo 7. septembra 2011 č.k. 21 CoE 6/2011-36 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení sa stotožnil so dôvodmi napadnutého uznesenia. Uviedol, že odstúpením pohľadávky prechádzajú na postupníka všetky práva s tým spojené a teda aj dispozičné právo na podanie návrhu na začatie exekúcie. Pokiaľ postupník bude vymáhať od povinného postúpenú pohľadávku vo výške 177,26 € (5 340 Sk), môže tak urobiť samostatným návrhom a postupom podľa § 36 a nasl. Exekučného poriadku.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie S.. Uviedla, že skutočnosť, že v priebehu predmetného exekučného konania došlo k postúpeniu časti pohľadávky vo výške 177,26 € z pôvodného veriteľa oprávneného Všeobecná zdravotná poisťovňa na S.

nebola v konaní sporná a exekučný súd ju mal za preukázanú. Odvolací súd však správne zistený skutkový stav nesprávne právne posúdil, keď bez ďalšieho a bez opory v zákone stotožnil sa so zmätočným právnym názorom prvostupňového súdu a svojím postupom tak odňal spoločnosti S. možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. V zmysle ustanovenia § 37 ods. 3 Exekučného poriadku je preukázanie prevodu práva v priebehu exekučného konania dôvodom pre vykonanie exekúcie v prospech osoby, ktorá právo z exekučného titulu nadobudla. Žiadne zákonné ustanovenie Občianskeho zákonníka ani Exekučného poriadku nevyklučuje, aby došlo k prevodu iba časti práva. Prevod časti práva z exekučného titulu bude v súlade s ustanovením § 37 ods. 3 Exekučného poriadku dôvodom pre vykonanie exekúcie v dotknutej časti v prospech osoby, ktorá časť práva z exekučného titulu nadobudla. Osoba, ktorá časť práva nadobudla nepristupuje do konania v zmysle § 92 ods. 1 O.s.p. ako sa mylne domnieva odvolací súd, ale v dotknutej časti na ňu prechádzajú procesné práva a povinnosti pôvodného oprávneného podľa § 37 ods. 3 EP v spojitosti s § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. a exekučné konanie v dotknutej časti bude ďalej pokračovať v prospech tejto osoby ako oprávneného v 2. rade. Právny názor prvostupňového súdu, s ktorým sa odvolací súd bez ďalšieho stotožnil, je jednak zmätočný, keďže súdy oboch stupňov si nepochopiteľne zamieňajú procesné inštitúty zmeny účastníka konania podľa § 37 ods. 3 EP v spojitosti s § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. a pristúpenia účastníka konania podľa § 92 ods. 1 O.s.p. a po vecnej stránke je právne neudržateľný, nakoľko bez právneho dôvodu popiera zákonom stanovený a garantovaný prechod procesných práv a povinností z pôvodného oprávneného (zmena účastníka konania) a tým kontinuitu uplatňovania práv z exekučného titulu v exekučnom konaní. Odvolací súd vydaním napádaného rozhodnutia bez akejkoľvek opory, spočívajúceho na nesprávnom právnom posúdení veci a ústavne nekonformnom výklade zákonného ustanovenia § 37 ods. 3 EP odňal S. právo konať pred súdom a porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Má za to, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia odvolacím súdom bola napádaným uznesením odvolacieho súdu S., na ktorú bola preukázateľne prevedená časť práv z exekučného titulu, odňatá možnosť konať pred súdom a v odvolacom konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 písm.f/ O.s.p. Navrhla, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu a tiež uznesenie prvostupňového súdu v celom rozsahu zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie v zmysle § 243b ods. 2 a 3 O.s.p.

Oprávnený Všeobecná zdravotná poisťovňa navrhol dovolaniu S. vyhovieť.

Povinný D. P. ani súdny exekútor JUDr. L. M. sa písomne k podanému dovolaniu S. nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu, alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm.c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm.a/, b/ O.s.p.). V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolanie S. , smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky niektorého z vyššie uvedených uznesení. Prípustnosť dovolania preto z ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na obsah dovolania, ako aj na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné (teda aj dôvodné) proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť

účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady v zmysle § 237 písm.a/ až e/, g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal, tieto nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

So zreteľom na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.). Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm.f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (IV. ÚS 252/2004).

V danej veci Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením z 24. januára 2011 č.k. Er 128/2002-23 nepripustil zmenu účastníkov na strane oprávneného, v časti o vymoženie

177,26 € (5 340 Sk) exekúciu vyhlásil za neprípustnú a v tejto časti aj zastavil. Mal za to, že na pripustenie zmeny účastníka sa vyžaduje, aby došlo k postúpeniu práv z exekučného titulu v plnom rozsahu. Uzavrel, že z vymedzenia okruhu účastníkov konania v ustanovení § 37 Exekučného poriadku ako aj z právnej úpravy zmeny účastníkov exekúcie vyplýva, že v exekučnom konaní nie je možné rozhodnúť o pristúpení ďalšieho účastníka, ako ani o zámene účastníkov. Nemožno pripustiť zmenu účastníka len v časti vymáhanej pohľadávky. Takýmto rozhodnutím by došlo k pristúpeniu ďalšieho oprávneného do predmetnej exekúcie, čo by bolo v rozpore s platnou právnou úpravou. So zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením súdu prvého stupňa sa stotožnil aj odvolací súd Krajský súd v Žiline, ktorý uznesením zo 7. septembra 2011 č.k. 21 CoE 6/2011-36 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

Podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku v znení platnom do 31.8.2005, proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že na neho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41.

Podľa § 92 ods. 2 O.s.p. ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli.

Podľa § 92 ods. 3 O.s.p. súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu, alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované.

Je nepochybné, že v doterajšom priebehu konania mali súdy za preukázané, že došlo k prechodu práva z exekučného titulu v časti vymáhanej pohľadávky vo výške 177,26 € z pôvodného oprávneného Všeobecnej zdravotnej poisťovne na spoločnosť S..

Ustanovenie § 37 ods. 3 Exekučného poriadku obsahuje výnimku zo zásady, že exekúciu možno vykonať iba na základe návrhu toho, kto je vo vykonateľnom rozhodnutí, ktorý je exekučným titulom, označený ako oprávnený, resp. ako povinný. K prechodu práv

alebo povinností vyplývajúcich z exekučného titulu na iné subjekty môže dôjsť univerzálnou alebo singulárnou sukcesiou.

Ustanovenie § 37 Exekučného poriadku upravuje procesný inštitút zmeny účastníka exekučného konania v prípade, ak dôjde v priebehu exekučného konania k prechodu povinností alebo práva z exekučného titulu na nový subjekt a predmetné ustanovenie má charakter *lex specialis* vo vzťahu k všeobecným ustanoveniam § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. upravujúcim procesný inštitút zmeny účastníka súdneho konania.

Účelom procesného inštitútu obsiahnutého v citovaných ustanoveniach § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. je riešiť dôsledky singulárnej sukcesie, ak táto nastáva po začatí konania. Zmyslom tejto právnej úpravy je umožniť žalobcovi, aby pomocou zmeny účastníka konania odstránil nedostatok aktívnej alebo pasívnej vecnej legitímácie, ktorý nastal v priebehu konania.

Pre vyhoviecie návrhu na zmenu účastníka konania (účastníctva) musia byť splnené nasledovné podmienky :

- zmenu navrhne oprávnený subjekt (žalobca alebo ten, na koho boli práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli),
- so zmenou súhlasí ten, kto mal vstúpiť na miesto žalobcu (ak sa má nástupníctvo týkať žalovaného, táto podmienka sa nevyžaduje),
- preukáže sa, že po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práva alebo povinností, o ktorých v konaní ide, teda o ktorých sa ako o predmete konania vedie spor.

Ohľadne žalobcom tvrdenej skutočnosti súd skúma, či vôbec ide o právnu skutočnosť, či ide o takú skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práva alebo povinností, či táto skutočnosť naozaj nastala (napr. či zmluva o postúpení pohľadávky bola skutočne uzavretá) a či je v konkrétnom prípade spôsobilá mať za následok prevod alebo prechod práva alebo povinností, o ktoré v konaní ide.

S poukazom na uvedené právny názor súdov nižších stupňov nemá oporu v platnom právnom poriadku. Rozhodnutie súdu o pripustení zmeny účastníka konania iba v konkrétnej časti vymáhanej pohľadávky v prípade, ak má preukázané, že v priebehu exekúcie došlo k postúpeniu iba časti práva z exekučného titulu, nevyklučuje žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku ani Exekučného poriadku. Správnosť tohto právneho názoru potvrdzuje aj

doplnenie platnej právnej úpravy ustanovenia § 37 ods. 3 veta druhá Exekučného poriadku. Predkladateľ navrhovanou zmenou upresňuje doterajšie znenie zákona a výslovne určuje, že účastníci sú vždy povinní oznámiť exekútorovi, že nastali skutočnosti odôvodňujúce prevod alebo prechod práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu. Exekútor je potom povinný v stanovenej lehote doručiť súdu návrh na pripustenie zmeny účastníkov konania.

Ustanovenia Občianskeho zákonníka ani Exekučného poriadku nevyklúčujú, aby došlo k prevodu iba časti práva. Prevod časti práva z exekučného titulu bude v súlade s ustanovením § 37 ods. 3 Exekučného poriadku dôvodom pre vykonanie exekúcie v dotknutej časti v prospech osoby, ktorá časť práva z exekučného titulu nadobudla a na ktorú prechádzajú procesné práva a povinnosti pôvodného oprávneného podľa § 37 ods. 3 EP v spojitosti s § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. a exekučné konanie v dotknutej časti bude ďalej pokračovať v prospech tejto osoby ako oprávneného v 2. rade.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že postupom súdov bola S. odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Procesná vada podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Preto dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a aj súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p.). Vzhľadom na dôvod zrušenia dovolací súd sa nezaoberal ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. decembra 2013

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.

predseda senátu